

Uvnitř tohoto čísla najdete:

Úvodník
Okénko udržitelnosti
Reportáže
Vtipy pro velryby
Recept
Cestování kolem zvířat
Téma válka
Komiks
Malovací okénko

Velryba na souši 8

Doubravka Nová

Úvodník

Na světě je mnoho, nejspíš statisíce, miliony písní, ale jenom některé mají speciální moc. Tyto „vyvolené“ písně zpívají o nejobyčejnější touze lidí – o lásce, o svobodě, o míru. Každý národ má své „vyvolené“ písně. Dodávají sílu, víru, naději. Jednu takovou, částečně Janem Amosem Komenským napsanou, vám píšu i do Velryby. Nějak mi sedí k této době.

Martina

Ať mír dál zůstává s touto krajinou.

Zloba, závist, zášť, strach a svár,

ty ať pominou, ať už pominou.

Ať se tvá ztracená vláda věcí tvých

zpět se k tobě navrátí, lide, navrátí.

„Všichni mluví o míru, ale nikdo mír neučí.

V našem světě jsme vychováváni k soutěžení,

a soutěžení je začátek každé války.

Až budeme vychovávat ke spolupráci a vzájemné solidaritě,

tehdy budeme vychovávat k míru."

Marie Montessori

«Всі говорять про мир, але ніхто не дізнається про мир.

У нашому світі ми виховані змагатися,

а конкуренція є початком кожної війни. Давайте сприяти

співпраці та взаємній солідарності,

тоді ми будемо вчити миру».

Марі Монтессорі

Ukrajina

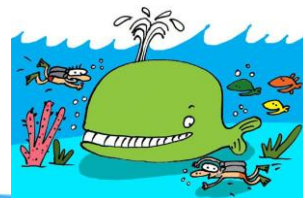
Protože asi všichni víme, co se na Ukrajině děje, tak i my přispějeme článkem s informacemi o Ukrajině.

Ukrajina je stát ve východní Evropě. Je druhou největší zemí Evropy, hned po Rusku. Hlavním městem je Kyjev. Na Ukrajině žije skoro 45 milionů lidí. Na Ukrajině se platí Ukrajinskou hřivnou. Mluví se hlavně Ukrajinšsky. Nejvyšší bod je Hoverla (2061 m n. m.). Ukrajinská hymna se jmenuje Šče ne vmerla Ukrajina, v překladu Ukrajina ještě nezemřela. Prezidentem Ukrajiny je Volodymyr Zelenskyj.

2. 3. byl také mezinárodní den boje spisovatelů za mír, tak doufejme, že vše na Ukrajině dobře dopadne a ten mír opravdu nastane.

Matěj Hnízdil

Reportáž

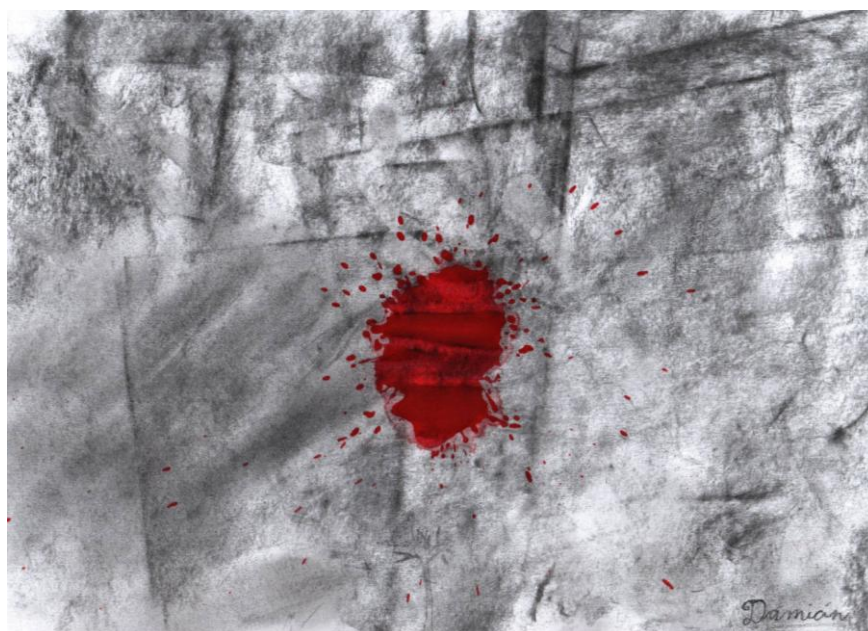

Deník velryby 24. 2. 2022

Vzbudila jsem se a slyším strašný rachot. Po chvíli jsem zjistila, že to jsou výstřely z pušek. Nejdřív jsem si myslela, že to je natáčení filmu, ale Rusko bojovalo s Ukrajinou. Viděla jsem, že z Ukrajiny prchá spousta rodin do Česka. I pod vodou toho bylo mnoho vidět, byly tam dvě ponorky (Ruská a Ukrajinská) a jedna vystřelila podvodní raketu a skoro trefila jednu chobotnici (co zrovna proplouvala kolem).

P.S. Přála bych si, aby to šílenství Ruska skončilo.

Jakub Kadlec

Válka očima dětí

Dami 7. M

Březnová báseň

Barborky ve váze rozkvétají

Řeřichy spolu si povídají

Eva si na poli zpívá

Zbyňek se na ní dívá

Eliška si povídá

Nataša si jí nevšímá

J. A. Komenský

28. března se narodil významný český učitel a spisovatel, o kterém Vám napsal Vašík Paraj.

Jan Ámos Komenský (1592-1670)

Je světově uznávaný český pedagog a filozof. Žil ve složité době - přelévání a náboženské nesnášenlivosti. Musel navždy opustit svou zemi. Pobyval v Polsku, Anglii, Švédsku, Uhersku (dnešní Maďarsko) a Holandsku. Světově proslulý je především jeho dílo pedagogické - na svou dobu doslova revoluční. Podle Komenského mají být vychováni a vzděláni všichni lidé bez rozdílu, aby se všichni mohli přispět k napravení světa. Komenský je autorem první světové obecné učebnice.

Václav Paraj

Reportáž

Návštěva seniorů ve 3. M 14. února 2022

V pátek u nás byli senioři a já s Tomáškem jsme ukázali multiplikační tabuli. Přišli k nám jeden děda a jedna babička a oběma jsme ukázali dva příklady na násobení.

Martínek Pešek

Když jsme přišli do třídy v pátek 11. 2., pustili jsme se do úklidu pomůcek. Skupina dětí šla s Terkou připravit čaj, protože k nám do třídy v druhém bloku zavítali senioři. Přišli se podívat, jak pracujeme na matematických pomůckách. Já jsem s Daníkem představoval pomůcku bankovní hra.

Vašík Paraj

11. února za námi přišli senioři, bylo to 5 babiček a 1 dědeček. Já a Venda jsme dělali pomůcku známková hra. Byli u nás 3 babičky, ukazovali jsme jim, jak se s pomůckou pracuje a nechali jsme je si to vyzkoušet. Bylo to moc prima.

Anežka Nováková

Tento týden v pátek do 3. M přišli senioři. Já a Vašík jsme pracovali s bankovní hrou. Ale my jsme dostali babičku, která spíš učila nás než my ji!!!

Daník Friedek

Navštívili nás ve škole babičky a jeden dědeček. Šli se podívat na matematické pomůcky a já s mojí kamarádkou Nelinkou jsme ukazovali pomůcku ploché počítadlo. A ukazovali jsme to 3 babičkám a dědečkovi a řekli nám, jak počítali oni jako malí.

Zuzanka Bechyňová

V pátek po svačině jsme se se Zuzou připravovali na příchod babiček a dědy. My jsme si připravili ploché počítadlo. Přišli a posadili se na židli, já jsem představovala naši třídu a pustili jsme se do toho. Násobili jsme, občas nám dávaly příklady babičky a pak jsme se rozloučili.

Nelinka Kuklová

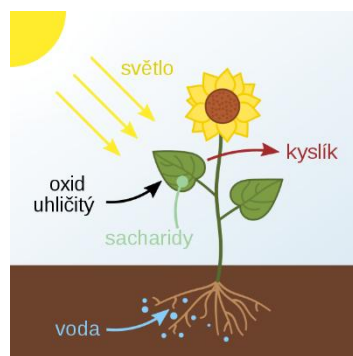
Okénko udržitelnosti

Lesy: zásadní funkce a hrozby

21. března slavíme mezinárodní den lesa. Pojdme si připomenout, co znamená les a jaký je jeho zásadní význam pro životy všech živých organismů.

Les je ekosystém, ve kterém hustě rostou stromy. Jeho nedílnou součástí je ale i živočišná složka a další rostliny, mechy, lišejníky a houby. Lesy se rozdělují na různé typy – listnatý, jehličnatý, smíšený, tropický nebo tajga.

Produktem lesa je například dřevo – velmi využívaný obnovitelný zdroj. Mezi další hmatatelné dary patří i lesní plody, houby atd. V lese žije mnoho organismů, které ekosystém tvoří. Zmíněná biodiverzita je také velmi důležitá pro odolnost životního prostředí. Lesní půda je velmi bohatá a zadrží velké množství vody. Tím se porosty stávají důležitým protipovodňovým opatřením. Zároveň slouží jako klidné místo k rekreaci a vytváří stín, který ochlazuje. Stejně jako veškerá flora produkují kyslík a vstřebávají oxid uhličitý. Tuto funkci mají díky fotosyntéze. V tom jsou pro nás naprosto zásadním prostředkem k odolávání klimatickým změnám. Kyslík totiž potřebujeme k dýchání a oxid uhličitý naopak způsobuje oteplování podnebí. Lesy tedy zajišťují nezbytnou uhlíkovou neutralitu. Poslední roky ale lesů ubývá anebo ztrácí sílu kvůli různým důvodům. Čím přicházíme o tyto rovnováhy?

Odlesňování – lidský nešvar využít veškerou plochu, kterou nám příroda poskytuje pro svůj zisk. O tomto problému se hodně mluvilo v souvislosti s deštnými lesy, které mizí tempem 300 000 ročně. Na plochách, které se vypálí, lidé pasou dobytek pěstují palmu olejnou, krmnou sóju, či kakao. Lesy se ale na našem území. Důvodem jsou stavby nebo také poničení lýkožroutem smrkovým. Lidově označovaný kůrovec je brouk, který se živí smrkovým dřevem. Smrky jsou ovšem nejnárodněji vypěstovatelná dřevina, tudíž ji lesníci začali sázet. Tím vznikají monokulturní lesy. Kůrovec se rozmnožuje a lesy jsou velmi zranitelné. Když kůrovec napadne les, stromy pomalu odumírají, čímž ztrácí své funkce. Proto je mnohem

km²
nebo
kácí i
malý

udržitelnější sázet různorodé lesy obsahující různé druhy dřevin, čímž předcházíme kůrovcové kalamitě a vytváříme stabilitu a rozmanitost.

Například v NP Šumava se některé porosty nechávají napospas samovolnému rozkladu a ukazuje se, že se bez lidských úprav zotaví mnohem lépe. Vzniká tak další generace silného a stabilního lesa.

UDRŽITELNÝ SLOVNÍČEK

Obnovitelný zdroj – Zdroj, který lze opakovaně používat a nedojde, protože se přirozeně obnovuje. Např.: dřevo, vítr, voda, slunce atd.

Biodiverzita – Rozmanitost života v přírodě. Jakmile je narušena (nějaký článek vypadne), stabilita ekosystému klesá.

Fotosyntéza – Proces, který provádí rostliny díky světlu, cukru, chlorofylu aj., čímž vyrobí kyslík.

Uhlíková neutralita – rovnováha mezi vypuštěnými emisemi skleníkových plynů a jejich pohlcováním

Monokulturní lesy – jednodruhové porosty

L. Kozlová

Cestování kolem zvířat

Zvíře: delfín

Delfín není ryba, i když tvarem těla rybu připomíná. Je to savec neboli kytovec a to znamená, že dýchá plícemi stejně jako člověk a živí se mateřským mlékem. Žije ve všech mořích, výjimečně i v řekách (např. delfín růžový). Při plavání vyskakuje nad hladinu jako na trampolíně. Jeho skoky mohou být až 10 metrů dlouhé. Tento kouzelný savec bývá až 4 metry dlouhý a váží až 300 kg. Dýchá speciálním otvorem na hlavě, který se při potopení uzavře. Samici se rodí jedno mládě, které měří asi jeden metr. Hned po narození je samice vyzdvihne jemně k hladině, aby se nadechlo.

Když samice shání potravu, starají se o mládě jeho tety. Delfíní mládě neumí sát mléko, protože nemá rty. Když má hlad, šťouchne mámu jemně do břicha a ta mu mléko vstříkne do tlamičky. Po půl roce už ochutná svou první rybu. Žije v houfech o počtu třeba i 100 jedinců. Delfíni se dorozumívají legračním pískáním a jinými zvuky, podobajícími se vrzání a mlaskání. Delfíni loví ve skupině, nejčastěji u dna moře. Živí se rybami, korýši, měkkýši, chobotnicemi a s pomocí brášek dokáže delfín ulovit i menšího žraloka.

Eva Kubičková

Ze světa rostlin

Top 5 nej ze světa Rostlin

-----nejčastější ve vodě/na vodě-----

obsah rostlin: leknín posvátný, kotvice plovoucí, hvězdoš

hranoploď, lakušník vzplývavý, růžkatec ponořený

Leknín *posvátný* je nesprávně lotos egyptský, někdy leknín lotosový. Pochází z povodí **Nilu**, dnes je však rozšířen ve vodách celé *Afriky*. Jedná se taky o

posvátnou rostlinu **Egyptanů** a **Asyřanů**, proto je často, ale nesprávně nazýván jako lotos egyptský – tedy analogum (+-je podobný) k lotosu indickému. **Květy** jsou tvořeny až **20 cm** dlouhými korunními **lístky**.

No když se zaměříme na květ, mně to taky nepřipadá jako leknín.

Kotvice **plovoucí** je bylina s listy **splývajícími** na hladině, je jediný druh rodu kotvice, který roste v **České republice**.

Rostlina se vyskytuje téměř v celé **Evropě** kromě severních oblastí, a dále na jižní Sibiři a v jižní a **jihovýchodní Asii**. **Zavlečena** byla do Severní Ameriky, **východní Austrálie** a **východní Afriky**. **Roste** ve stojatých nebo jen mírně tekoucích na živiny bohatých vodách, ve slepých ramenech řek, v jezerech a rybnících. Dobře snáší kolísání hladiny, je značně světlomilná. **Květy** vyrůstají v červnu až srpnu, jsou oboupohlavní, bílé a velké asi **1 cm**. Rostlina vykvétá pouze tehdy, jestliže teplota vody neklesá pod 20 °C. **Květ** je

otevřen a připraven k opylení jen po několik hodin. Po

opylení se stopka ohýbá dolů a plod dozrává ve vodě. **Plod** vypadá jako oříšek. Zralý plod se uvolní a spadne na dno.

Hvězdoš hranoplodý je vodní a bahenní rostlina. Roste v tekoucích i stojatých vodách, na bahnitých i písčitých

substrátech, též na obnažených dnech a v kalužích lesních cest.

Květy jsou před oplozením vynořeny nad hladinu, opylení proto probíhá **vzduchem** nebo na **hladině**.

Jako u jiných druhů hvězdošů lze očekávat převážně geitonogamní opylování (jiným květem téže rostliny). **Hvězdoš** hranoplodý roste hlavně v západní **Evropě** od

Španělska po jižní **Skandinávii**, nejhojnější je v **Nizozemsku**. Ve střední **Evropě** je málo hojný, na východ zasahuje na Slovensko.

Lakušník vzplývavý je vodní rostlina, která se vyskytuje převážně v proudících vodách. Může dorůstat délky až 6 m.

Květy jsou jednotlivé, oboupohlavné a pravidelné,

vykvétají nad hladinou a jsou opylovány hmyzem. **Plodem** je nažka, jsou uspořádány na květním lůžku do souplodí. Plody se šíří **vodou**, ovšem rozmnožuje se převážně odtrženými částmi lodyh.

Lakušník vzplývavý je rozšířen v západní a střední Evropě, na jih po severní Itálii. V České republice roste poměrně hojně od nížin do podhůří.

Růžkatec ponořený je volně plovoucí rostlina vytvářející rozvětvené výhony dlouhé 50 – 100 cm. Tmavě zelené

štětinovité listy připomínají štětku na lahve. No a *rybky* to vidí spíš jako skrýš, která je **volně dostupná**. V

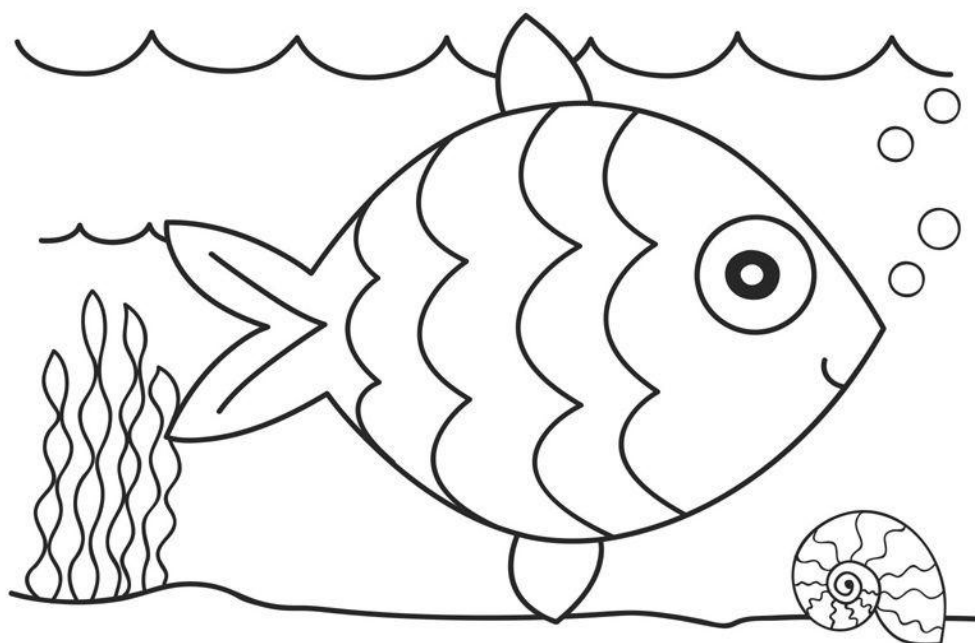
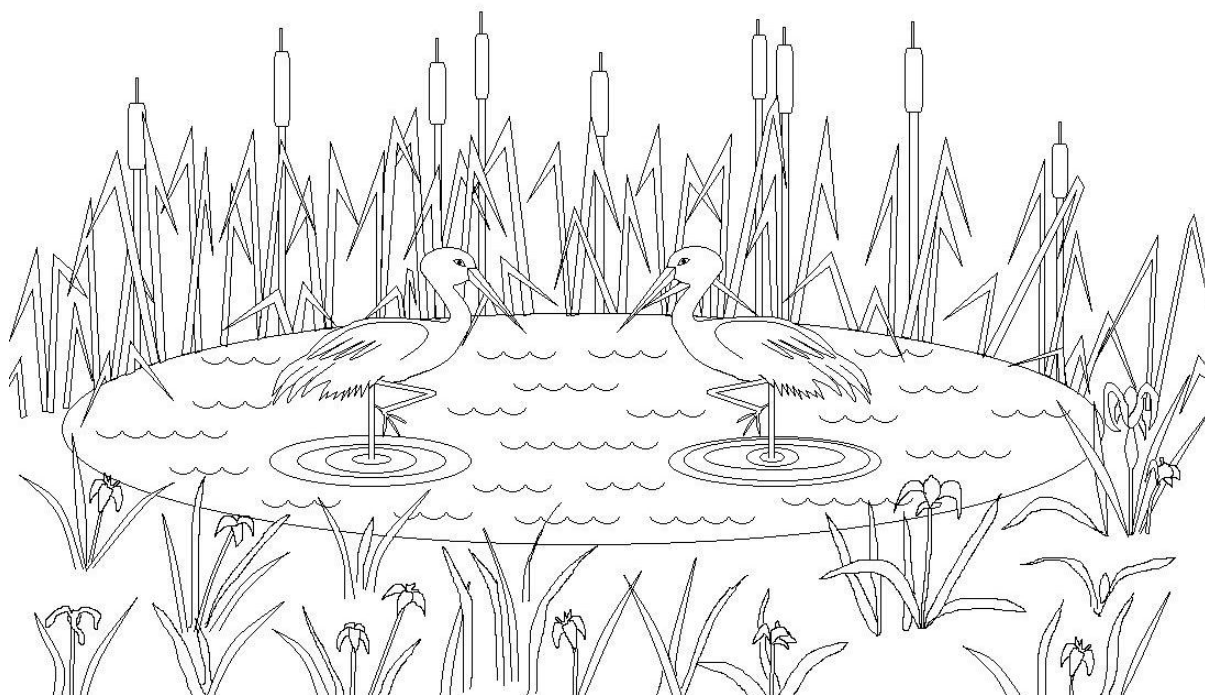
pozdním **podzimu** klesá ke dnu, kde pomocí výhonů kotví a na **jaře** opět vyplouvá. Od **června** do **září** kvete nepatrnými **bílými** až do **zelená květy**. Dobře se mu daří při teplotách 15 – 30

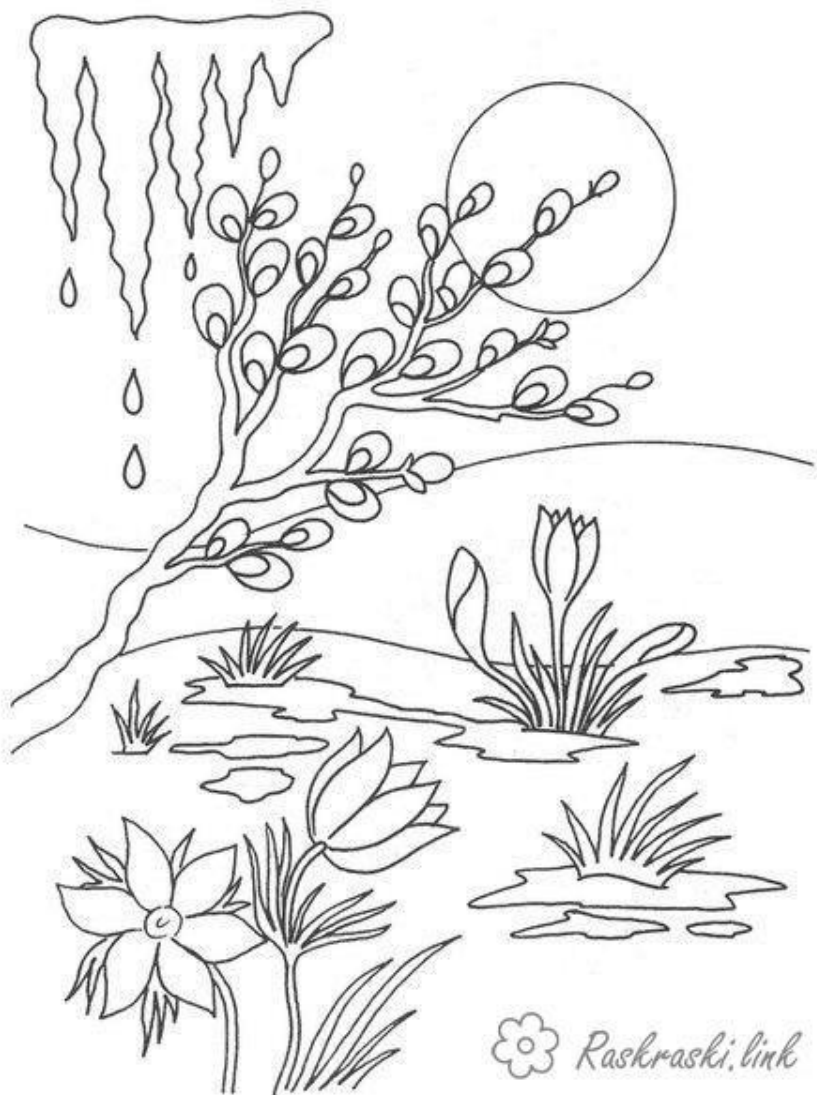
°C. Jelikož má vysokou spotřebu **živin**, je velmi dobrým pomocníkem při boji s **řasami**. Růžkatec se množí velmi snadno, i ze sebemenší větvičky odlomené z **mateřské rostliny** vyrostе další.

(: Doufám že jste se z toho neutopili! :)

Matouš veselý

Malovací okénko

 Raskraski.link

Markéta Škorpilová

Recepty na dobroty

Dortíčky s kukuřičnými lupínky a meruňkami

Přísady na korpus:

- 50 g mírně hořké čokolády
- 50 g mléčné čokolády
- 50 g kukuřičných lupínků

Přísady na náplň:

- 4 pol. lžíce práškového cukru
- 6 pol. lžic mandlového likéru
- 200 g čerstvého sýra
- 250 g ricotty
- 12 půlek meruněk z konzervy

Na posypání:

- čokoládové hobliny

Postup:

1. Oba druhy čokolády nalámejte na kousky a nechte rozpustit ve vodní lázni. Přidejte kukuřičné lupínky a promíchejte. Hmotu z čokolády a kukuřičných lupínků dejte na prkénko, na které jste položili pečicí papír. Vytvarujte do čtverce o rozměrech 15 x 15 cm. Hladce rozetřete do podoby plátů a nechte 2 hodiny v ledniče.
2. Práškový cukr smíchejte s mandlovým likérem, přimíchejte čerstvý sýr a ricottu. Plát z čokolády a lupínků rozkrájejte na čtverce. Každý čtverec potřete krémem z čerstvého sýra a položte na něj půlku meruňky. Ozdobte nastrouhanou čokoládou.

Dobrou chuť 😊

Vojta Vojík

Velrybí humor

Zkušený potápěč se vynoří za pět minut, nezkušený za pět dní. 😊

„Miláčku, přivezl jsi mi z Chorvatska od moře nějakou mušli?“ 😊

„Nepřivezl, drahoušku. Všechny byly na WC přišroubované.“

„Co dáš ženě k MDŽ?“

„Splním její dávné přání - vyhodím ven vánoční stromeček.“ 😊

„Mohl byste nám přispět na nové koupaliště v Kocourkově?“ přijde delegace města s prosbou ke starému panu Křenovi.

„Beze všeho,“ povídá a přinese sklenici vody. 😊

Surfuje surfař na vlnách a najednou se tam objeví žralok a říká: „Hele, oběd i s táckem.“ 😊

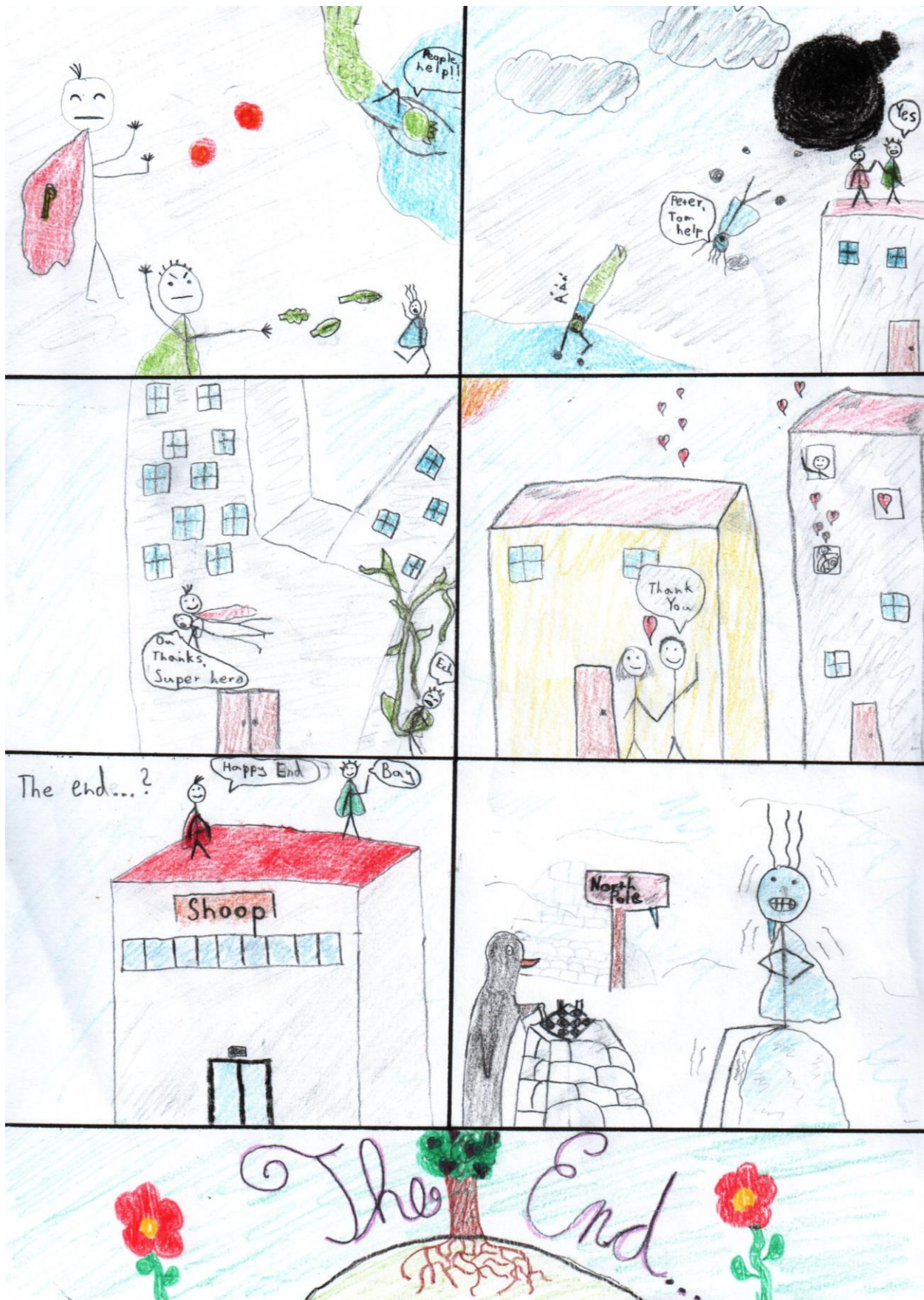
Zásada dlouhého a úspěšného potápění - nikdy ve skafandru neprdíte. 😊

Markéta Škorpilová

Komiks

Jolana Prixová a Tomáš Poláček

Co se odehrálo...

Barunka Nová

V týdnu od 14. do 18. března proběhl u nás ve škole Duhový týden. S nadšením jsem sledovala to hemžení a přesouvání Vás všech, jak jste se zapojovali. Výsledek jsme všichni společně viděli ve čtvrtek. Bylo to krásné, pestré, hudební, pokusné, poetické, barevné, taneční, voňavé, hravé a pro některé i chutné...

Verča V.

Velryba na souši

Vydává: Montessori MŠ a ZŠ Prachatice, Národní 1018, 383 01 Prachatice

E-mail: velrybanasousi@seznam.cz

Šéfredaktorka: Veronika Veselovská

Redakce:

Ludmila Kozlová, Tomáš Voráček, Vojtěch Vojta, Eva Kubičková, Jolana Prixová, Tomáš Poláček, Markéta Škorpilová, Viktorika Bicanová, Martin Pozniak, Jakub Kadlec, Sebastián Rychlík, Matouš Veselý, Nela Kuklová, Šarlota Thonová, Doubravka Nová, Markéta Kramlová

Grafická úprava a sazba: Veronika Veselovská

Toto číslo bylo předáno do tisku 13. 3. 2022

Šéfredaktorka se všem čtenářům velmi omlouvá za velké zdržení tisku tohoto čísla.

Verča V.

Co tu chybí...

